

№ 15-16
(1127-1128)
Квітень
2023 року

ДНПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

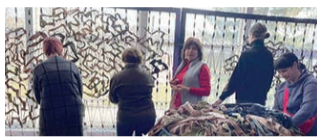
Видається
з грудня
1993 року

• Дев'ять багатофункціональних ліжок отримала одна з лікарень у Новомосковську. Вони, кажуть медики, допоможуть мінімізувати ускладнення та скоротити час реабілітації. Нове обладнання передав Президент Чеської Республіки Петр Павел.

• 14 квітня Слобожанська територіальна громада передала військовим Збройних Сил України автомобіль «Mercedes-Benz» ML270. Це авто, як гуманітарну допомогу, ОТГ отримала наприкінці березня від своїх міжнародних партнерів з литовського муніципалітету Купишкіс. Автівку, придбану на кошти жителів міста-побратима, передав голова муніципалітету Дайнюс Бардаускас.

• Мешканці Широкивської громади Криворізького району з перших днів війни плетуть маскувальні сітки. Збиралися щодня, навіть коли навколишні села потерпали від ворожих обстрілів. Майстрині впевнені: своєю працею роблять внесок у Перемогу.

• Від початку повномасштабної війни волонтери Петриківської громади передали на фронт майже 70 тонн гуманітарного вантажу. Виготовили майже три тисячі банок тушкованки та каш із м'ясом, сотні кілограмів лущених волоських горіхів, меду, сушених фруктів, тонну сухарів; понад 800 окопних свічок і 1000 окопних дзеркал; понад двісті протитанкових «їжаків», до тисячі колючок з арматури. Закупили 100 кг медикаментів, майже по 200 комплектів літньої та зимової форми разом із взуттям, шкарпетками, шапками, рукавичками.

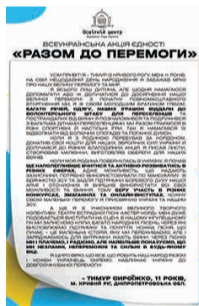
• Фонд «Повернісь живим» придбав для ЗСУ 1 460 кулеметів калібру 7,62-мм за 6 570 000 євро. Цю партію озброєння вже розподілено на найкритичніші напрямки. Фонд діє з 2014 р. і за цей час зібрав 7 млрд грн для ЗСУ.

«Хоч іскру кожен. Іскру – кожен. Всі разом – буде Україна»

Наталка НІКУЛІНА

• Даня з другом із Дніпропетровщини облаштували блокпост, зупиняють автомобілі і пропонують задонатити на ЗСУ. У квітні вони передали громадській організації «Відродження традицій Дніпро» Великодній кошик зі смаколиками для наших Захисників. А волонтери подарували хлопцям для блокпосту маскувальну сітку.

• 11-річний Тимур із Кривого Рогу щодня намагається наблизити нашу країну до Перемоги! Багато речей, одягу та іграшок Тимур віддав до волонтерського штабу, долучається до благодійних акцій, пише листи та творить малюнки для українських воїнів! Детальніше за посиланням: <https://t.me/verkhovnaradukrainy/48555>.

• У Дніпрі волонтери купують та лагодять автівки для фронту. За час повномасштабної війни вже відправили 13 машин. Зараз волонтери відновили ще один автомобіль, що повернеться на Луганщину.

• З перших днів повномасштабного вторгнення в одній із Криворізьких шкіл волонтери плетуть маскувальні сітки для військових. Раніше працювати сюди приходило до 50 людей, нині ж – 10-15. Тому просять людей долучитися до справи. Якщо маєте бажання та можливість допомогти, звертайтеся за номером: 096 890-42-16.

• Одинадятикласник Фінансово-економічного ліцею Дніпра Давид Степаненко створив матеріал, що може стати екологічною альтернативою поліетилену. Давид із науковим керівником протягом двох років розробляли цей біополімер. І сьогодні мають три вдалі зразки матеріалу для пакетів, що розкладається лише за 3 місяці.

• Інженери-винахідники із Кривого Рогу розробили та виготовили безпілотник, дальність польоту якого сягає понад 700 км. Дрон, вартістю 2 тисячі доларів, планують запустити на Красну площу столиці країни-агресорки 9 травня. Премію за виконання умов у розмірі 20 мільйонів гривень оголосив співзасновник одного з комерційних банків України.

• У Дніпрі спортсмени, їхні батьки та тренери кінно-спортивної школи олімпійського резерву України організували благодійний ярмарок та катання на конях – збирали гроші на допомогу пораненому бійцеві, батькові однієї зі спортсменок школи.

• Графіті з воїном Олександром Мацієвським, якого розстріляли за слова «Слава Україні!», 11 квітня з'явилося в Берліні за адресою Schwedter Straße 29.

• У Києві з'явився mural із Олександром Мацієвським і написом «Слава Україні! Героям Слава!». Стінопис на честь усіх загиблих під час війни створили на одній з адміністративних будівель Верховної Ради. Його автором є французький художник Крістіан Гюемі.

• Освітнянський караван прямує далі

• «17-ий автомобіль від освітян Кам'янського вже в строю. Наші Великодні кошики для Захисників їдуть у різні напрямки...

Ми на один день ближче до Великодня, до омріяної Перемоги! Природа намагається показати нам, що все відродиться, відновиться, і ми вчимося у неї. Маємо не просто чекати, коли закінчиться війна, а робити все, щоб її ненажерлива сутність не проковтнула нас. Маємо добром залатати дірки, забинтувати рани, завдані злом. Порядкувати скрізь – де можемо. Війна – це хаос і розруха. А мир – це порядок навкруги та в думках. Нехай Перемогу зустріне чиста українська душа, що живиться силою роду, любов'ю до життя, прагненням допомагати один одному!» – написала Наталія Рева, директор Кам'янського департаменту з гуманітарних питань у фейсбук-групі «Освітняни Кам'янського».

• У Кам'янському спеціальному ДНЗ № 12 «Сонечко» відбувся майстер-клас

напередодні Великодня готували кошик для наших Воїнів. Подарунки від щирих дитячих сердець понесуть Захисникам тепло та нашу

подяку. А у ДНЗ № 6 «Бджілка» відбувся майстер-клас «Готуємося до Великодніх свят». Педагоги закладу разом із вихованцями та їхніми батьками малювали Великодні писанки, використовуючи різні техніки.

• Смаколики до Великодня бійцям на передову передали вчителі, учні Кам'янської гімназії № 6 та їхні батьки.

Партнерство між Чехією та Дніпропетровщиною

Під час зустрічі делегації Чеської Республіки на чолі з Президентом Петром Павелом та керівництвом області обговорено розвиток партнерства Дніпропетровщини та Чехії, акцентуючи увагу на відбудові регіону, гуманітарній галузі, енергетиці, освіті та медицині.

«Вже зараз готуємося до відновлення того, що розбив ворог. Щось

робимо своїми силами, підтримують нас і міжнародні партнери. Чехія взяла шефство над областю – допомагатиме у відбудові. Звернув їхню увагу, що найперше маємо відновити заклади освіти та подбати про реабілітацію наших військових», – зазначив голова Дніпропетровської ОВА Сергій Лисак.

Президент Петр Павел наголосив,

що Чехія відкрита до співпраці та пропозицій.

Надзвичайний і повноважний Посол Чеської Республіки в Україні Радек Матула та директор Обласного центру екстреної медицини та медицини катастроф Радій Шевченко підписали Угоду про передачу автобуса швидкої допомоги, який область має отримати вже восени.

37-мі роковини Чорнобильської катастрофи

У Дніпрі біля меморіального комплексу «Чорнобильський дзвін» керівництво області та міста, надзвичайники і правоохоронці, представники громадськості подякували за подвиг ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС, які приборкували невидимого, але смертоносного ворога.

«Дякую чорнобильцям. Тим, хто залишається поруч, бажаю здоров'я. Вшановуємо й пам'ять загиблих. Вони віддали життя, зупиняючи смертоносну радіацію, – сказав голова Дніпропетровської ОВА Сергій Лисак. – Шкода, що окупанти швидко забули про наслідки цієї катастрофи і знову ставлять під загрозу

радіаційну безпеку світу. Та завдяки Силам оборони ми прямуємо далі, вперед до Перемоги».

До монумента поклали квіти на знак вдячності героям, які віддали свої життя за майбутнє наступних поколінь.

«На 1990 рік у нас в регіоні мешкало 24 тисячі ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС. Нині їх вдвічі менше», – зазначив голова Дніпропетровської обласної організації «Союз Чорнобиль України» Олег Геращенко.

26 квітня 1986 р. на четвертому реакторі Чорнобильської атомної електростанції ім. В.І. Леніна сталися два вибухи. Радіація забруднила понад 2 тисячі населених пунктів України. Постраждала більша частина Європи. Ще гірших наслідків вдалося уникнути завдяки героїчним зусиллям ліквідаторів.

Стипендії КМУ

За успіхи у навчанні та науковій діяльності відзначили здобувачів освіти з нашої області.

«Серед стипендіатів – дев'ять студентів та одна аспірантка з вишів Дніпра, Кривого Рогу та релокованого з Маріуполя університету. Це ті, хто посів найвищі позиції у рейтингу успішності та мають досягнення у науковій діяльності», – зазначив директор департаменту освіти і науки Дніпропетровської ОДА Павло Берназ.

Загалом стипендії Кабінету Міністрів України призначили 76 студентам та 15 аспірантам з усієї країни. Студенти-магістранти отримуватимуть 4 тисячі гривень протягом семестру, аспіранти – 8,5 тисяч гривень протягом усього навчального року.

Дитяча настільна гра

Під час регіональної конференції «Безбар'єрна Україна» Дніпропетровська ОВА презентувала дитячу настільну гру про безбар'єрність, аби найменші мешканці області мали уявлення про це поняття.

«Безбар'єрність – це вже стиль життя. Це не лише про пандуси – хоча і про них теж! Це – про рівні права і можливості: піти до басейну чи музею без подолання «смуги перешкод» – попри інвалідність; знайти чудову роботу у будь-якому віці; отримати якісну освіту незалежно від місця проживання. Безбар'єрність стосується кожного і має бути всюди, – сказав голова Дніпропетровської обласної військової адміністрації Сергій Лисак, зазначивши, що в області розроблено план розвитку безбар'єрності, зокрема освітньої, суспільної, економічної, фізичної, цифрової.

Керівник ОВА виголосив та підписав Декларацію про підтримку Національної стратегії зі

створення безбар'єрного простору до 2030 року, ухваленої за ініціативи першої леді України Олени Зеленської.

А ще область отримала друкований примірник «Довідника безбар'єрності», унікального мультимедійного видання зі шрифтом Брайля, конгревним тисненням, QR-кодами на доступ до перекладу українською жестовою мовою.

До конференції долучилися народні депутати України, голови громад та очільники міст області, представники громадських організацій, люди з інвалідністю. На дискусійних панелях обговорювали впровадження безбар'єрності в усі галузі життя, зокрема – освіту.

Гру «Безбар'єрність» планують випустити масовим тиражем та розповсюдити у дитячих закладах. Мають намір розробити й онлайн-версію забавки.

Нові обрії профтехосвіти

У квітні відбулася нарада представників ОВА та директорату професійної освіти. На ній йшлося про необхідність змішаної форми навчання та подальше реформування системи професійно-технічної освіти.

Серед основних напрямків: розвиток кадрового потенціалу, працевлаштування випускників, оновлення програми навчання та матеріально-технічної бази, залучення партнерів.

«В області розширена мережа профтехів – 53 заклади. Ми розуміємо, що дистанційно здобувати практичні навички набагато важче, а інколи просто неможливо. Тому поступово переходимо на змішану форму навчання. Це вже зробили 33 заклади, що мають укриття. Це необхідність, адже війна закінчиться і після нашої Перемоги робітничі професії будуть ще більш потрібні», – зазначила заступник голови Дніпропетровської ОВА Ірина Грицай.

Профтех має бути модним і престижним, впевнена генеральний директор директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України Ірина Шумік: «Ми тримаємо курс на популяризацію професійно-технічної освіти. Тому плануємо модернізувати систему: застосовувати нові інструменти, цифрові технології, використовувати передові програми».

У планах також організувати додаткові тренінги для майстрів виробничого навчання та викладачів і відкрити в Україні 11 центрів професійної досконалості. Один із них – у Дніпрі. Це спеціальні хаби, де підвищуватимуть кваліфікацію та покращуватимуть комунікаційні навички педагогів.

Пресцентр Дніпропетровської обласної військової адміністрації

Навчання у центрі профтехосвіти Служби зайнятості

Безробітні жителі області можуть опанувати нову професію або підвищити свою кваліфікацію. Безкоштовні навчальні курси проводять у Дніпропетровському центрі професійно-технічної освіти державної служби зайнятості.

«Готуємо висококваліфікованих спеціалістів у різних галузях. На вибір – 11 професій та понад 50 освітніх програм. Цьогоріч ми допомогли майже 700 безробітним здобути новий фах або вдосконалити свої навички», – зазначила заступник начальника відділу активних програм зайнятості Дніпропетровського обласного центру зайнятості Тетяна Кардель.

Вчилися, зокрема, на касира банку, бухгалтера, молодшу медичну сестру, продавця, контролера-касира, оператора котельні, електрогазозварника. Підвищували кваліфікацію з користування ПК, офіс-менеджменту, діловодства, графічного та веб-дизайну.

В освітньому центрі пропонують і нові напрямки навчання. Наприклад, курс з розробки інтернет-крамниць на CMS Opencart, основ системного адміністрування, UI/UX-дизайну. Вчать і складати бізнес-план та розвивати власну справу.

Щоб долучитися, слід звернутися до центру зайнятості за місцем проживання. Навчання безкоштовне для тих, хто зареєстрований як безробітний.

Всеукраїнський тиждень дитячого читання

Фахівці кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії завітали до вихованців Дніпропетровської спеціалізованої школи № 12. Для особливих вихованців було обрано й особливі подарунки: книжки в універсальному дизайні (пластиковий + шрифт Брайля).

Унікальне видання «Апостоли свободи» – це міжнародний літературно-інклюзивний проєкт, який втілювали Дніпровська академія неперервної освіти спільно з партнерами: видавчиною Уляною Княгининецькою, Товариством української культури в Угорщині, Столичним самоврядуванням українців Угорщини, Самоврядуванням українців Ерду, товариством «Нова Хвиля».

Багатомісячна спільна творча робота призвела до появи літературно-інклюзивного проєкту «Апостоли свободи: Тарас Шевченко, Шандор Петєфі». Одноіменна українськомовна літературно-інклюзивна збірка вийшла друком у Будапешті

у двох томах для читачів із порушеннями зору. До збірки увійшли поезії видатних митців України та Угорщини – Тараса Шевченка і Шандора Петєфі.

Уляна Княгининецька – один із ключових генераторів проєкту, упоряднича українськомовних книжок шрифтом Брайля в Угорщині. «Апостоли свободи» – це вже п'ята книжка, яку видано в столиці Угорщини в межах міжнародного проєкту «Feel Europe українською».

Поезії Тараса Шевченка і Шандора Петєфі краще за будь-який підручник розкажуть про національно-визвольну боротьбу, прагнення до свободи й вільного розвитку двох європейських народів, пов'язаних історичними та культурними зв'язками. Творчі доробки й діалог двох національних поетів стали свідченням спільних цінностей демократії та свободи.

Актуальними для нас є рядки віршів Шандора Петєфі:

«... Жахливий час, страхітний час!
Лютує смерть навколо нас.

За віщо Бог

На нас послав

Цю січ несамоовиту?

Ми раді кров свою віддати, ...»

«... Хай гордість нашу тим підносить,

Що світло наше ще горить ...».

Здолавши ворога, Україна переможе і буде надалі вільною, незалежною, демократичною. Слава Україні!

«З денця до серця» (байки) Олени Федіної – художнє видання для дітей, що розповідає про українські водойми та їхніх мешканців, запрошує читачів зібрати справжні скарби: дружбу, повагу, справедливість, батьківську любов і піклування про ближнього, ввічливість, а також відкрити для себе таємниці підводного світу. Окрім прочитання, книжку можливо ще й прослухати: за допомогою QR-коду здійснюється перехід до аудіоверсії у виконанні автора. Також діти можуть відчути персонажів байок на дотик завдяки малюнкам об'ємного тиснення. Проєкт вдалося втілити за фінансової підтримки Дніпропетровської обласної ради, а також завдяки плідній співпраці з Національним університетом «Львівська політехніка» та Львівським осередком ВГО «Українська

спілка інвалідів» на чолі з Оксаною Потимко.

Ці літературно-інклюзивні видання передали Навчально-реабілітаційному центру № 12 за дорученням ректора Академії, професора Віктора Сиченка представники кафедри соціально-гуманітарної освіти.

Здобувачі освіти НРЦ № 12 тепло сприйняли видання та щиро прочитали рядки Тараса Шевченка, Шандора Петєфі та байки Олени Федіної. Адже шрифт Брайля, об'ємні малюнки й цікаві завдання створюють відповідні умови для розвитку пізнавальної, читацької, комунікативної компетентностей дітей з особливими освітніми потребами, сприяють успішній соціалізації в національний суспільний простір.

Як зазначила Віра Купрас, директор НРЦ: «Ці подарунки для нашого закладу є дуже цінними, оскільки проблема браку книг шрифтом Брайля (особливо художньої літератури для дітей та юнацтва) дуже актуальна для шкільної освіти України».

Іван БЕЗЕНА, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії, доцент, кандидат філософських наук
Олена ФЕДІНА, доцент кафедри, кандидат філологічних наук

Обласна рада молодих вчених

26 квітня відбувся круглий стіл «Наука та освіта Дніпропетровщини в умовах війни», що зібрав представників обласної адміністрації, молодих вчених і спеціалістів перспективних галузей регіону. Захід організували Рада молодих вчених Дніпропетровської області та департамент освіти і науки Дніпропетровської ОДА.

Спікери поділилися з учасниками круглого столу своїм досвідом і знаннями; відбулось широке обговорення проблем освіти і науки області. Масштабність цього заходу перевершила найсміливіші сподівання, бо наші молоді вчені не боялись говорити про проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення.

Рада молодих вчених висловлює щире подяку за підтримку наших ініціатив обласному департаменту освіти і науки, зокрема Любові Кравченко, Миколі Кравченку, Марині Єлісеєвій

та Наталії Корзун! Також хочемо згадати про участь голови Ради молодих учених при Міністерстві освіти і науки України Олесі Ващук, яка говорила про взаємодопомогу між радами молодих вчених.

Доповідачі, цілеспрямовані молоді вчені області порушували питання від педагогіки до металургії та від рослинництва до механічної інженерії.

Дякуючи нашим Захисникам, ми змогли провести потужний та якісний захід, що стане поштовхом до нових здобутків та вирішення означених сьогодні проблем!

Окрема подяка за гостинність та надані технічні можливості Дніпровській академії неперервної освіти. У вас завжди комфортно та приємно!

«Сьогодні був важливий захід для молодих вчених нашої області. Враження чудові! Мені подобається фраза, яку я останнім часом чую: «Дорогу молодим». Як приємно поспілкуватися з однодумцями. Стільки ідей з'явилося. Сподіваюсь, що ми зможемо все реалізувати», – написала на своїй фейсбук-сторінці доцент кафедри публічного управління та права Академії, доцент, кандидат економічних наук Тетяна Вільхова.

Рада молодих вчених Дніпропетровської області

Протягом березня Дніпровська академія неперервної освіти та освітній проєкт «STEM на Дніпрі» в рамках Європейської кампанії «STEM Discovery Campaign – 2023» та VI Всеукраїнського фестивалю «STEM-весна» для здобувачів освіти та педагогічних працівників закладів освіти проводили онлайн-конкурс

«Весняний STEM-букет»

До участі в конкурсі зареєструвались 1875 учасників, серед них 14 здобувачів освіти Добродієвського ліцею № 4.

У першій половині квітня організатори конкурсу оцінили роботи і визначили 63 найкращі. Серед переможців конкурсу – вихованець дошкільного підрозділу ліцею Назар Гемук.

Дякуємо за активну участь та вітаємо з перемогою!

Анастасія ПАНЖИНСЬКА, вчитель математики та інформатики Добродієвського ліцею № 4, Томаківський район

Співпраця з Держслужбою з питань праці

Відбулась онлайн-зустріч студентів першого та другого курсів Дніпровського фахового педагогічного коледжу Академії з представниками Південно-Східного міжрегіонального управління Держслужби з питань праці. Обговорювались питання праці неповнолітніх, примусової праці, ризиків потрапляння в ситуації торгівлі людьми.

Альона ЛУКОМСЬКА, начальник відділу охорони праці Академії

Хроніка подій

Квітень

1-5 – участь здобувачів освіти ЗП(ПТ)О області в онлайн-грі «Євроквізі – 23. Що ти знаєш про ЄС»;

5 – інформаційно-методичний семінар для керівників ЗП(ПТ)О (спільний захід із ДОН);

6, 13 – тренінговий курс «Методи та інструменти оцінювання професійних кваліфікацій» за програмою EU4Skills «Кращі навички для сучасної України»;

6, 19 – семінар-практикум (заняття 5, 6) для новопризначених заступників директорів ЗП(ПТ)О;

7 – вебінар «Методи оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання»;

7, 18 – тренінговий курс «Комунікативні компетентності сучасної людини»;

17 – тренінгове заняття «Впровадження гендерної рівності в системі П(ПТ)О на регіональному рівні»;

18 – інтернет-олімпіада для здобувачів освіти з професії «Маляр» та майстрів виробничого навчання з професії «Штукатур», «Лицювальник-плиточник» ЗП(ПТ)О;

19 – майстер-клас на базі НПЦ компанії «Хенкель Баутехнік (Україна)» «Новітні лайфхаки у підготовці будівельників»;

– Всеукраїнський вебінар «Психологічний супровід учасників освітнього процесу в ЗП(ПТ)О області в умовах воєнного стану»;

21 – олімпіада серед майстрів виробничого навчання ЗП(ПТ)О з професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустановок»;

24 – тренінг для голів методичних комісій класних керівників: «Демократія: ідеї на практиці»;

– тренінговий курс з цифрової обізнаності педагогів з розробки інтерактивних плакатів за допомогою різних сервісів;

– вебінар «Гостьова сесія Центрів кар'єри»;

25 – тренінговий курс для ПК з розвитку цифрової компетентності педагогів з розробки міждисциплінарних онлайн-квестів;

26 – заняття тренінг-курсу з бізнес-планування для керівників НПЦ ЗП(ПТ)О;

– Всеукраїнський семінар «Велорух: як стати веломентором. Презентація навчально-методичного посібника»;

27 – олімпіада серед майстрів виробничого навчання ЗП(ПТ)О з професії «Водій автотранспортних засобів»;

– вебінар «Кращі практики запровадження дуальної форми здобуття освіти»;

– онлайн-конференція «375-та річниця битви під Жовтими Водами» за участю працівників Національного музею ім. Д.І. Яворницького, м. Дніпро.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО,
директор Навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області

Шляхи розвитку людського капіталу через якісну організацію наставництва в умовах дуальної форми здобуття освіти

Протягом двох місяців 22 представники 20 підприємств України – HR-фахівці (Human Resources), відповідальні в компаніях за організацію наставництва, дуальну форму навчання, взаємодію із закладами освіти дистанційно навчалися організації дуальної форми здобуття освіти, в рамках українсько-німецького партнерського проєкту за напрямком «Професійне навчання та розвиток людського капіталу». Після навчання учасники презентували свої концепції проведення практичних

занять та на підсумковому занятті показали рівень знань, набутих під час занять за програмою модульної кваліфікації організаторів професійного навчання на виробництві.

Під головуванням керівників проєкту: Федерації роботодавців України, Федерації об'єднаних роботодавців Дніпропетровщини, представників НМЦ ПТО у Дніпропетровській області, слухачі – представники підприємств, успішно подолали тестове опитування на знання нормативно-

правової бази, методів та технологій організації дуальної форми здобуття освіти, психолого-педагогічних питань.

Програма завершиться отриманням сертифікатів європейського зразка, що сприятиме впровадженню німецького досвіду дуального навчання на підприємствах України.

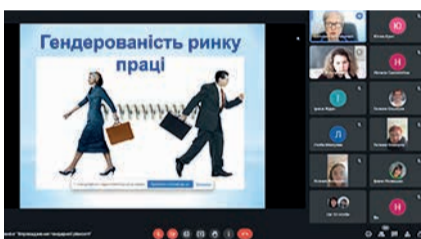
Сподіваємося, що очікуваний результат буде ефективним для економіки України.

Олена ГРИШАЄВА, заступник директора НМЦ ПТО

Гендерна рівність в профтехосвіті Дніпропетровщини

Відповідно до Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року перед всіма ланками та інституціями освіти постає питання впровадження гендерного підходу в освітньому процесі для всіх його учасників, побудови правового та демократичного середовища, що ґрунтується на засадах прав та свобод громадян України.

Понад 50 представників обласних закладів професійної (професійно-технічної) освіти взяли участь у івенті «MiniEdCamp – 2023» (GEC2023), проведеному за ініціативи Громадської організації «Гендерний клуб Дніпро» у співпраці з Дніпропетровським державним університетом внутрішніх справ, громадськими організаціями «Об'єднані на Дніпрі» та «ЕдКемп Україна» (EdCamp Ukraine), благодійним

фондом «За дітей» та за фінансової підтримки представництва в Україні Фонду ім. Гайнріха Бюлля.

На 5 локаціях розглядалися теми: гендер, гендерні стереотипи, гендер і мова, гендерно-чутливе освітнє середовище, гендерний аудит навчальних та виховних програм, гендерно-чутливий освітній простір, гендерно-зумовлене насильство, інклюзія, безпека.

Експерти та спікери заходу за напрямками в реальному часі провели тренінги, надали дієві консультації та рекомендації.

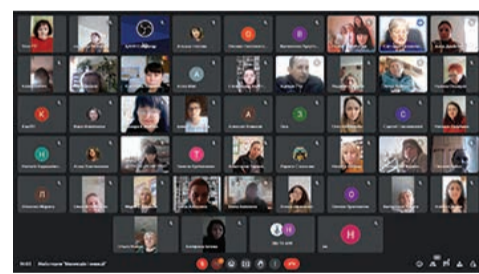
Завершальним етапом насиченого заходу стала спільна з ГО «Об'єднані на Дніпрі» благодійна акція «Освітняність – вдовам Захисників. Ми разом!».

Обласний НМЦ ПТО розпочав тренінговий курс «Упровадження гендерного підходу в системі П(ПТ)О».

Алла ВАЩЕНКО, методист НМЦ ПТО

Пріоритети майстерні «Масмедіа і новації»

Для формування позитивного іміджу системи профтехосвіти шляхом використання сучасних технік і технологій інформаційно-комунікаційного контенту обласний навчально-методичний центр ПТО провів вебінар-майстерню «Масмедіа і новації».

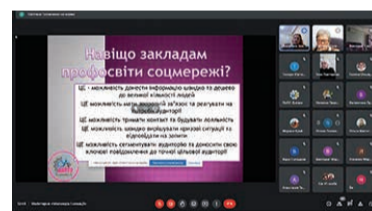

Понад 70 педпрацівників закладів П(ПТ)О області взяли участь у вебінарі, ознайомилися з досвідом своїх колег з питань:

– формування піар-стратегії закладів П(ПТ)О, робітничих професій, освітнього процесу, впровадження новітніх технологій, підготовки кваліфікованого робітника нової формації;

– використання неймереж – метод візуалізації профорієнтаційного контенту;

– використання сучасних медіа-практик у роботі бібліотеки

ЗП(ПТ)О з позиціювання системи ПТО, робітничих професій.

Учасники вебінару висловили думку, що робота із масмедіа та інформаційно-комунікаційним контентом – це кропітка, системна, ресурсовитратна робота, що дає можливість впливати на імідж закладу, затребуваність на ринку освіти та імідж профтехосвіти загалом.

Світлана ГОЛОВЧЕНКО, методист НМЦ ПТО

Активні учасники «СТЕМ-тижня і «СТЕМ-весна»

Методична служба ПТО Дніпропетровщини в рамках роботи педагогічної лабораторії «СТЕМ-освіта в дії» провела Всеукраїнський вебінар «Використання роботизованих платформ на основі Ардуїно в СТЕМ-лабораторіях, цифровому та комп'ютерному навчанні», що об'єднав педагогів ЗП(ПТ)О багатьох областей України.

На вебінарі презентовано досвід використання Ардуїно (ред. Апаратна обчислювальна платформа для аматорського конструювання, основними компонентами якої є плата мікроконтролера з елементами вводу/виводу та середовище розробки Processing/Wiring на мові програмування, що є спрощеною підмножиною C/C++. Arduino може використовуватися як для створення автономних інтерактивних об'єктів, так і підключатися до програмного забезпечення, яке виконується на комп'ютері) при навчанні

в СТЕМ-лабораторії Міжрегіонального центру професійної освіти звільнених у запас військовослужбовців м. Кривого Рогу, застосування програмного забезпечення «САПР» у професійній підготовці кваліфікованих робітників Дніпровського центру ПТО, впровадження STEM-орієнтованого навчання в освітній процес Криворізького професійного будівельного ліцею. Також науковці Криворізького національного університету та Криворізького державного педагогічного університету представили досвід застосування в освітньому процесі роботизованих платформ на основі Ардуїно та сервісних функцій ChatGPT (AI).

Представлений досвід є цікавим та отримав схвальний відгук педагогів і науковців закладів освіти.

Олена ГУРСЬКА, Віталій САПІГА, методисти НМЦ ПТО

Олімпіада з української мови та літератури. Фінал

2-6 квітня 2023 р. команда фіналістів представляла нашу область на IV етапі змагання у Львові.

Мандрівець не завадила навіть погода: весна вирішила засніжити, але гостинний Львів, який цього року зібрав представників майже всіх областей України, прекрасний за будь-якої погоди. Наша команда відвідала Національний університет імені Івана Франка, Львівський національний академічний театр опери та балету імені Соломії Крушельницької, музеї та виставки, урочистий концерт з нагоди завершення олімпіади та відчула неповторний подих міста Лева, мандруючи його затишними вулицями.

До складу всеукраїнського журі долучилася Вікторія Григорівна Хріпко (м. Кам'янське).

На особливу подяку заслуговують супроводжуючі команди: Оксана Юрїївна Ревун (м. Кривий Ріг) і Ольга Євгенівна Трачук (м. Тернопіль), які подбали про безпеку

учасників і допомогли отримати незабутні враження від подорожі.

Вітаємо команду з успішним результатом: два призових місця!

Марія Русакова (м. Дніпро) виборола II місце серед учнів 8 класів; а Серафима Філіп'єва (м. Жовті Води) – посіла III місце серед учнів 9 класів.

9-класниця Кіра Холодай (м. Кривий Ріг) і 10-класниці Юлія Манякіна (м. Тернопіль) та Тетяна Зикова (м. Кривий Ріг) отримали дипломи учасників фінального етапу олімпіади.

Дніпровська академія неперервної освіти щиро вітає команду! Попри надскладні умови, в яких нині перебуває Україна, на небосхилі освіти і науки щоразу з'являються нові, яскраві зірочки, щоб осягати своїми променями дорогу в майбутнє! Так тримати!

Відеозвіт та привітання за підсумками: <https://www.facebook.com/gazetaDjerelo/videos/656316872624270/>.

Олена ФЕДІНА, доцент кафедри соціально-гуманітарної освіти Академії, кандидат філологічних наук

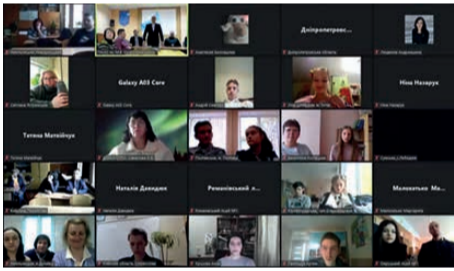

Всеукраїнська учнівська олімпіада з географії

IV етап ювілейної, 50-ї Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії тривав протягом трьох днів – від 25 до 27 квітня 2023 року. Журі та оргкомітет працювали у Полтаві. Програма олімпіади складалася з тестових, теоретичних і практичних завдань.

У змаганнях, що відбулися онлайн, брали участь 136 учасників 8-11-х класів закладів загальної середньої освіти із 21 регіону України.

Вітаємо переможців олімпіади: ученицю

8 класу Інеси Сахарову та учнів 11 класу Ігоря Микитенку та Владислава Заїку, здобувачів освіти Жовтоводського ліцею № 3, з успішним завершенням олімпіади з географії! Ваші знання та наполеглива підготовка допомогли вам вибороти почесне III місце. Ваша праця та зусилля не минули нашої уваги, і ми щиро вітаємо вас із досягненням такого високого рівня у змаганні.

Відзначимо також ученицю 9 класу Криворізької СЗШ № 12 Марію Білокоз та учня 10 класу Дніпровського ліцею інформаційних технологій при Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара Данила Носова.

Ви виявили великий потенціал та знання з географії і зможете досягти ще більших успіхів у майбутньому.

Низький уклін та щира подяка нашим педагогам: Ганні Миколаївні Башлик, Дар'ї Олександрівні Бесчастній та Ганні Петрівні Петренюк за підготовку учнів до змагань.

Ельміра СОКОЛОВА, старший викладач кафедри математичної, природничої та технологічної освіти Академії

У Дніпровській академії неперервної освіти 20 та 21 квітня (1 і 2 групи) відбувся тренінг Олександра Підгайного на тему

«Інформаційно-цифрова компетентність і можливості вчителів громадянської та історичної освіти»

Організатор заходу – навчально-методична лабораторія вивчення базових дисциплін обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації педагогічних працівників Академії. Тренери – Олександр Підгайний, вчитель історії Дніпровської СЗШ № 84 та Людмила Базилевська, завідувач НМЛ вивчення базових дисциплін Академії.

Людмила Базилевська, завідувач НМЛ вивчення базових дисциплін Академії:

Друзі! Якщо ви подивитесь на фото із заходу (<https://www.facebook.com/bazilevska/posts/pfbid0L3JVij4BbWfQnFZJDv6StJndBXyTBMJ7TEqbw6ARy9j76UdbZ513peysdxBV5I>), то вам може здатися, що зображені на них вчителі просто сидять і дивляться в телефони чи тримають ці телефони в руках. Ну, бо звикли вже, зрослись із ними, та й дистанційка ж привчила.

Аж, ні!

Учителі історії та громадянської освіти Дніпропетровщини два дні поспіль були на тренінгу і навчалися працювати з цими телефонами. Так, на тренінгу! В очному режимі!

Спитаєте, а що саме можна робити, щоб зібрати вчителів

на спільне навчання у Дніпровській академії неперервної освіти?

А найперше, що хотілось вчителям, це справжньої комунікації, не через екран. Живої, активної, очі в очі! Бо за три роки карантину і дистанційки вони дуже скучили за прямим навчанням. А тут це й привід є.

Друге, і головне. Вони навчалися працювати в телефонах і планшетах із новими технологіями, а саме, вчилися створювати освітні чат-боти для уроків історії.

Ой, і нелегко це було!

Але вчителі зуміли, створили та ще й наповнили змістом свої тренувальні чат-боти. І так раділи цьому, наче діти!

Теоретичний блок тренінгу «Здатність вчителя генерувати нові ідеї» містив такі вправи: «Павичі» (вибір зображення), «Намалюй портрет креативного вчителя» та мінібесіда-презентація. Учасники долучилися до опитування в сервісі Plickers; обговорили можливості та особливості використання чат-ботів в освітньому процесі; виконали вправу «Мозковий штурм».

Як приємно було з учителями працювати і за ними спостерігати! Їхні емоції були неперевершені! То вони серйозні, бо слухають тренера, то розчаровані, бо не знайшли потрібну функцію у бота, то радіють, бо це власноруч створене почало працювати та ще й заговорило! А ще таке вчительське, що зовсім не зупинили, бо: «А поговорити!».

Завдяки професійним вмінням тренера Олександра Підгайного тренінг був успішним! Вудку ми допомогли «налаштувати» і закинути, а далі – ловись рибка мала та велика!

Чат-боти сервісу для повідомлень «Telegram», скоро ви допомогатимете історичній освіті!

У практичному блоці освітяни за допомогою чат-боту «Quiz Bot» створювали тести, онлайн-вікторини; робили свої чат-боти у «Manybot» і «SendPulse»; презентували свої проекти тощо.

Матеріали тренінгу будуть оформлені як практичний практикум-посібник з освітніх технологій. **Навчально-методична лабораторія вивчення базових дисциплін ОНМЦ ПКПП Академії**

Анна Прядка-Іщенко, директор Славгородського ліцею Синельниківського району, вчитель історії та правознавства:

Навчання – просто супер! Стільки емоцій, нового досвіду, обміну думками, опанування нових навичок. Наша Людмила Базилевська – найкращий наставник і організатор цікавих занять. Щира вдячність пану Олександру Підгайному за навчання та допомогу.

Яна Шиманчик, вчитель правознавства Мар'є-Дмитрівської опорної СЗШ Девладівської сільської ради Криворізького району:

Насичений день! Чат-боти месенджеру «Telegram», «живий» Петро Сагайдачний, чат «Chat GPT»... І це все можливо на уроках історії!

Дякую Людмилі Леонтіївні Базилевській та сучасному і професійному вчителю історії Олександру Сергійовичу Підгайному за мегакрутий тренінг для вчителів історії!

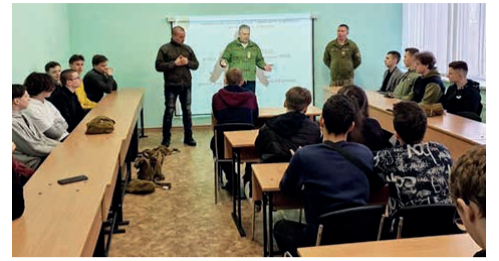
Бути військовим – сучасно

3-6 березня у Кам'янському ліцеї № 25 (директор Ірина Беседіна) відбулися зустрічі учнів 10-11-х класів Дніпровського району з інструктором рекрутингу та комплектування Кам'янського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки В'ячеславом Сергійовичем Мадюдою і представником кафедри військової підготовки Харків-

ського національного університету повітряних сил ім. Івана Кожедуба, майором Олексієм Павловичем Терешенком. Вони розповіли про свою роботу та особливості служби військових. Офіцери ознайомили учнів із військовим навчальним закладом, умовами вступу і особливостями навчання у воєнний час, розповіли про соціальну захищеність військових,

переваги обраної професії, говорили про особливості служби за контрактом.

Учні запитували гостей щодо сучасних напрямів роботи та подякували їм за цікаві та змістовні відповіді. В наших учнів ще є час подумати і виважено обрати професію, адже військова справа мотивує людей гідно виконувати свої обов'язки, зразково поводи-

тися і гордо нести звання захисника своєї країни.

Ігор ЛЯШЕНКО, заступник директора з військово-патріотичного виховання ліцею № 25, м. Кам'янське

11 квітня рятувальники Нікополя для учнів 3-х класів ліцею № 10 провели в онлайн-форматі урок

«Безпека життєдіяльності»

а також безпечному поводженню біля водойм.

Бесіду розпочав, закликавши не ігнорувати повітряні тривоги та обов'язково прямувати до безпечного місця.

Під час уроку рятувальник навчав дітей правилам пожежної безпеки, порядку дій при сигналі «Повітряна тривога», діям у разі виявлення вибухонебезпечних предметів,

Спілкуючись зі школярами на тему мінної безпеки, за допомогою навчальних стендів із 3D-моделями продемонстрував деякі вибухонебезпечні предмети, а також розповів, як діяти при їх виявленні.

Учні зацікавлено слухали розповідь рятувальника і показали свою обізнаність в питаннях мінної безпеки.

У 3-х класах є діти, які вже долучилися до руху юних рятувальників Дніпропетровщини.

Наталія ІСАЄВА, директор ліцею № 10, м. Нікополь

«Людина нібито не літає, А крила має!» (Ліна КОСТЕНКО)

Учителі української мови та літератури міста Кам'янського зібралися на захід «Час поетичного настрою. Акорд літературний». Зустріч відбулася в ліцеї № 23. Перформанс «Для нас. Про вічне...» присвятили 93-річницю від дня народження Ліни Костенко.

Учні 10-11-х класів, учителі, гості поринули у світ поезії класиків сучасної української культури: незламної Ліни Костенко і мужнього громадянина Василя Симоненка. Тут поєдналися: музика, живопис, поезія, танець, що створило

особливий настрій духовного оновлення й натхнення. Почуття і стосунки, як у мирному житті, так і в часи випробувань сьогодення, дають надію на те, що саме любов здатна додавати сил.

Такі зустрічі спонукають до пошуку нових форм проведення уроків літератури і позашкільних заходів, а вдала інтеграція надає вчителю можливості разом із учнями опанувати чималий за обсягом матеріал, формувати культурно-мистецькі смаки.

Камерну атмосферу підтримали член Національної спілки письменників України Євген Безус і вчитель історії та інформатики ліцею Дмитро Занков, які презентували свої творчі доробки.

Євген Безус також подарував ліцею свої книжки: «Залізничні казочки», роман «Неприкаяні черепки імперії», повісті та оповідання «Крізь дерезу до слави» і «Поетичні вишиванки».

Директор ліцею Любов Школяр та головний спеціаліст відділу освіти і науки Кам'янської міської ради Тамара Згама – головні організатори цього дійства – зробили все для того, щоб захід став справжнім святом як для вчителів, так і школярів.

Наталія МАРТИНЕНКО, вчитель української мови та літератури ліцею № 23, м. Кам'янське

32 учні перемогли у Всеукраїнському конкурсі

«Стежками Каменяра»

В Україні визначили переможців VI щорічного Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу «Стежками Каменяра», метою якого є посилення творчої мотивації у вивченні школярами творчості Івана Франка через створення творів у різних жанрах. Цього року змагання взяли участь 2095 учнів з усіх областей України, зокрема із тимчасово окупованих територій та зони активних бойових дій. У номінації «ПРОЗА» за перемогу змагалися 294 учасники. У номінації «ПОЕЗІЯ» найкращі роботи обирали серед 432 учасників. У номінації «Краща ілюстрація до творів Івана Франка» конкуренція була найвищою – 1353 мистецькі роботи претендували на перемогу.

«За шість років існування конкурсу «Стежками Каменяра» майже 12 тисяч учнів відкривали свої таланти, по-справжньому осягали глибинний зміст Франкового слова та осмислювали невичерпне джерело

Франкової мудрості. Але, на відміну від попередніх років, цього року ми отримали багато дитячої поезії та прози про війну та її героїв», – зазначила координаторка проєкту Ольга Нижник. Вона також наголосила, що перемогу в конкурсі здобули ті учнівські роботи, де були оригінальність творчого задуму, високий рівень літературного викладу, новизна, художньо-мистецька цінність, соціальна значущість та виконані з дотриманням норм академічної доброчесності.

Молодь Дніпропетровщини гідно представила нашу область на цьому конкурсі. У віковій категорії 14-16 років I місце виборов Назар Кулик, учень Славгородського ліцею Славгородської селищної ради Синельниківського району (вірш «Незламні»).

У номінації «ПРОЗА» у віковій категорії 6-9 років I місце посіла Крістіна Попова, учениця Дебальцівської філії опорного ліцею № 1

імені М. М. Коцюбинського Васильківської селищної ради (вірш «Лист в минуле»). У віковій категорії 10-13 років III місце здобув Вадим Ярошук, учень Павлівського ліцею Васильківської селищної ради (вірш «Я – українець!»).

У номінації «Краща ілюстрація до творів Івана Франка» у віковій категорії 6-9 років найвищі оцінки отримали: I місце – Мілана Ляшук, учениця КЗСМО «Музична школа № 14» Криворізької міської ради (ілюстрація «Твої очі, як море»); II місце – Діана Берговіна, учениця Дніпровського НВК № 71 (ілюстрація «Шлях до Свободи»); III місце – Софія Нагорна, учениця КЗСМО «Музична школа № 14» Криворізької міської ради (малюнок «Мій раю зелений»). У віковій категорії 14-16 років I місце здобула Анастасія Коптева, учениця Криворізької гімназії № 85 Криворізької міської ради (ілюстрація до віршованого твору «Беркут»).

Цьогоріч оргкомітет ухвалив рішення не проводити церемонію нагородження наживо, тому дипломи і призи переможці отримають поштою. Подяки за участь у конкурсі також надіслано учням, чії роботи увійшли до десятки найкращих у кожній номінації та своїй віковій категорії.

Всеукраїнський учнівський літературно-мистецький конкурс «Стежками Каменяра» засновано за ініціативи Міжнародного фонду Івана Франка у партнерстві з Міністерством освіти і науки України, громадською організацією «Львівське товариство» у місті Києві та Львівським національним університетом ім. Івана Франка. 2023 року до засновників конкурсу долучився Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Інформація із сайту «Буквоїд»

«Істина світу зветься любов'ю...»

11 квітня 2023 року в музеї «Літературне Придніпров'я» відбувся вечір пам'яті відомого українського поета Віктора Коржа, якому 15 квітня цього року виповнилося б 85.

Ціла генерація дніпровських поетів 1970-2000-х років називає його своїм учителем і завдячує йому безцінними уроками поетичної майстерності і зрілості.

Протягом багатьох років він напружено і плідно працював на ниві української поезії, є автором 13 поетичних книг, лавреатом літературної премії ім. Андрія Малишка, міжнародної літературно-мистецької премії ім. Григорія Сковороди.

«Переповідаючи заповідальну епітафію нашого славетного мандрівного філософа Сковороди «Світ ловив мене, та не піймав», кажу: «Світ ловив мене і

піймав на слові». Це слово – Поезія», – говорив Корж.

Поезія завжди була для Віктора Коржа чистою силою, надійним оберегом проти усілякого зла. Його поетичний світ – багатий і тривожний. Кожна збірка поета має неповторне звучання і є свідченням майстерного володіння словом. Про що б не писав Віктор Корж, він завжди піднімається до широкого художнього узагальнення, уміє надати масштабності своїм творам.

Література, як вважав Віктор Корж, ніколи не має відступати від головної мети – вивищувати ідеали добра, світла та істини.

Пошуки істини – рідня пошукам призначення поета, його власної ролі. «Я знаю своє місце в поезії», – заявляв поет.

Кожен поет, до певної межі, у своїй творчості зображує себе. Творчість Коржа свідчить про його ве-

лику відповідальності перед часом і своїм народом, перед сьогоднішнім і майбутнім, а ще – відповідальності перед Словом. Про це під час заходу говорили ті, хто знав Віктора Коржа і товаришував із ним, – члени НСПУ Анатолій Шкляр, Оксана Ігнатенко, Сергій Бурлаков, Олександр Твердохліб, Віктор Начиняний.

Серцем мовлене поетичне слово «здатне творити дива з людською душею. Відроджувати мертво, навіть болотяну вже, субстанцію душі». «Не вір очам, а тільки серцю вір». З такими словами звернувся уві сні до поета кобзар Вересай. Так, Віктор Корж умів бачити серцем, проникати в суть явища, події. «Душа залишає лиш сутне, без вступів, тлумачень і речень – отак добирає майбутнє для себе лише доречне». І ми бачимо, що осмислене поетом має значення і для нас, читачів; отже – це і є справжня поезія.

Світлана МАРТИНОВА, старша наукова співробітниця музею «Літературне Придніпров'я»

«Слово нелукаве окрилював нескореним пером»:

поезії Віктора КОРЖА про Олесь ГОНЧАРА (до 105-річчя від дня народження О.Т. Гончара)

Закінчення. Початок у № 13-14 (квітень 2023, стор. 6)

Віктор КОРЖ

Гончар промовляє в ООН

Примружились, панове,
як слово взяв Гончар, –
мо', скаже що біблійне,
нейтрально-асамблейне...

Такий звичайний голос спокійно зазвучав,
але у тому голосі було щось особливе.

Тремтять, колонізатори! –
це слово взяв народ,
що розтроцив
імперії муровану в'язницю,
і ствердив в цілім світі

віків сонцеворот,
і засвітив свободи немеркнучу зірницю.

Тремтять колонізатори –
навідліг правда б'є,
по лігвицях расистських –
вогонь нещадних залтів,

Олесь Гончар говорить, і відгомін встас
з вулканового клекоту гвіней,
преторій, замбій.

«І звідки його сила, і звідки його міць?» –
вовтузяться панове і глипають,
мов сови, –
що в негучному голосі

пророче так гримить
і лунко так відлунює –
аж судним стало слово?

А в нього вище право судить недолі світ,
бо чує серцем досі,
як йдуть крізь час і простір,
крізь згарища-пожарища

несуть травневий цвіт
народом поневоленім
бійці-прапорносці.

Дніпро йому озвався і шепіт рідних нив,
коли він судне слово
в обличчя кинув панству

і знав, що прапор правди
в бою не може впасти,
і рідний край далекий до серця прихилив.

Елегія дороги

О. Т. Гончару до 75-річчя

Осанна Шевченківській вулиці,
де Троїцький поруч собор,
мов гамір студентського вулика
опікував ревню сам Бог.

Філфаківська давня будівля,
на вікнах – морозяний цвіт...
А Вас треті півні будили
і кликали в той дивосвіт.

З Ломівки далекої пішки
Ви йшли крізь снігів каламуть,

було в тім символіки трішки:
в науку ж не йдуть, а йдуть...

Дороги солдатські не безвісти
пропали... Їх грім не затих...
Душа ж причащалась небесністю
і віщою мудрістю книг.

Хвилини з віками ріднилися,
творився буття древній круг,
у нім – філології дивності,
народу незнищенний дух.

Світання спиналось над плесами,
о, як розгадати сей стрим?
Вам чутно? – «Олесью, Олесику!» –
з дитинства ще голос сестрин.

Про біль, а чи жаль не обмовитесь,
та вернете з далей своїх,
де Вас зачекалася молодість
на тій найсвятішій з доріг.

Воскресіння душі України

Будь рідніша в собі,
наша мужня родино, –
не одсnilась тобі яничарська година,
яничарська мара, яничарська пора –
панське бидло до нитки народ оббира...
Це реальність жорстокої долі чи гра?
Як же так? – Україна без Гончара...
Час пророче нам рече Дніпрове,
це й ревне:

панству – панське,
а Гончару – Гончареве...
Оджурись, одмарній,
українська родино! –
на безсмертя тобі мати сина родила,
од святинь Кобзаря – його віща зоря,
ярий племін'ї в небесах не згоря,
не згоря ані з радості, ані із горя –
як же так? – Україна без Гончара? –
нароста вічний шал бунтівливого моря:
є Гончар, хоч навкруг яничарська пора.
Ти згадай, не забудь, українська родино,
яка люта орда навкруг тебе ходила! –
хамовитий владика, озираючись, рикав,
у покоях своїх лиші потайно гарчав,
чорні списки складав

на письменство й культуру,
садовив на ланцюг свою вовчу натуру,
бо він знав достеменно – є віра велика,
є Великдень душі, є у світі Гончар.
Хмурять брови посивілі хвилі Дніпрові –
чом наш край не постав

у святковій обнові,
чом базарний бедлам
чорторій злі крутить,
вир гендлярства крутий –
аж на трутневі трутень?

Тільки ж прапору волі
вже аніколи не впасти,

марно б'є в тулумбаси
розперезане панство,
воскресає народу душа,
осіяна безсмертним пером...
Да воскресне душа:
Україна навек з Гончаром!

**Зоряний
ровесник університету
90-річчю від дня народження
О. Т. Гончара**

Він серцем боронив усю планету,
коли лунав боїв кривавих грім,
прапорносцю Перемоги, як поету,
степ Придніпров'я був за рідний дім.

І вулиця Шевченківська вслухалась,
коли він карбував гвардійський крок
бруківкою, над круків чорний галас
клич долі у душі йому не мовк.

Олесь Гончар – легенда і людина
з літопису студентських поривань
до сяйва слів, де зоряні години
спливають у безмежній обрії знань.

Людського щастя віщу знав прикмету
і в хащах марнослів'я не блукав,
ровесник свята університету,
що зоряне письмо його плекав.

Відлунням мужнім фронтового гарту
так озивався лет його пера,
щоб провістив соборний дзвін набату,
що звав людей до правди і добра.

**Золотого слова пектораль
Валентині Данилівні Гончар**

Так журно на землі без нього, журно так,
що журавлем у небі
реактивний став літак,
курличе-плаче рокотом турбін,
що занебесний вже Гончар,
космічний він...

Летить між зорями... Його дружина десь
світ білий заклика:
«Вернись з небес, Олесь,
пощо тобі ота безмежна вись? –
хай не сьогодні, хоч на мить колись
пречистим словом мужніх вуст
вернись!»

Він чує любий голос, чує щемний плач,
він всіх нас чує, волі посівач,
і гори горя геть перекида,
бо краю рідного в душі не покидав.

Він знає, що в двобой пекло й рай
за наші душі, за собори їх,
і золотого Слова пектораль
він кожному, як оберіг, зберіг...

І синьо, як волошки у житах,

цвітуть дощину в жовтім морі нив,
так журно на землі без нього,
журно так,
неначе світ всі мрії вже одеснив...

Жайвір космосу степу

**На забудь Олесь
Терентійовича Гончара**

У краях подніпровських
вітер степом пропах,
Запашином рідним небом
не надишиться птах,
Жайвір піснею літа пломенить, як свіча,
А в житах перепілка
діток жити навча...

І жива Україна вільним духом полів,
Чарівна до коріння, котре вік не спалив
Ні чорнобильським смерчем,
ні вознем лжеідей –
І вона вічним степом у грядуще іде.

Диха люто-затято в її душу орда,
Що топтала її долю, як була молода,
А вона неодквітна навіть в сивих літах,
Доки жайвори в небі
й перепілки в житах...

Космос степу безмежний,
йому краю нема,
Україна співає, бо не стала німа,
Перетерпіла муки і не втратила чар,
Бо всміхнувся їй привітно
жайвір степу Гончар...

Степової Еллади не потьмариться дах,
Вітер із України геть степами пропах,
І савани й пампаси
п'ють його вільний дух,
Щоб безсмертя
буяло-пахло степом навкруг!

Жайвір космосу степу
стівом небо квітчав,
І степи не забудуть,
як всміхавсь Гончар,
Та усмішка –
веління, щоб дух наш воскрес,
Жайвір космосу степу
злетів в космос небес...

Відтепер в горнім сяйві,
де земний щез вертеп,
Він нам зичить очима,
щоб врожайним був степ,
Щоб стокозове слово
не втрачало зернин,
І не смерк аніколи його космос земний!

**Подала Валентина БІЛЯЦЬКА,
доктор філологічних наук,
професор кафедри філології та
мовної комунікації НТУ
«Дніпровська політехніка»**

«Таємниці старого горіха»

Є книжки, історія створення яких не менш цікава, ніж зміст.

Співавторство – річ делікатна. Тож я була впевнена, що не всі можуть бути співавторами.

Мабуть, так воно і є, особливо, коли йдеться про гонорар...

Але в мене вже був позитивний досвід – написаний у співавторстві з Олександром Архангельським роман «Вінок сонетів», що здобув два дипломи переможця літературних конкурсів. Також з Олександром написали поетичну книжку вінків сонетів «Нехай стихія нами владарює» і дві повісті. Коли до нашого співавторського дуету долучилася Ніна Даниленко – з'явилося оповідання «Гліочки під оксамитом», написане таким неочікуваним прийомом, який навіть я, любителька літературних ігор і парафразів, не змогла уявити: ми не домовлялися про сюжет, тягнули жереб, хто за ким пише. Першою почала Ніна – на сторінку тексту стрімко розкручувався сюжет, який потрібно було продовжити наступному. Після Олександра я опинилася у самому центрі інтриги, вихід з якої мала відшукати!

Це було захоплено! Ми зробили два кола, я мала завершити, і кінець історії став неочікуваним для двох моїх співавторів!

Зараз, перечитуючи оповідання, я не завжди можу пригадати, де чії рядки – мої, Ніни чи Олександра. Вийшла гостросюжетна лірична історія, читаючи яку, неможливо здогадатися, що писана вона не одним пером.

Саме це й було метою елегантної гри!

Далі – більше. Якщо можна писати утрюх, і результат перевершив очікуване, то чому б не погратися в оцю гру колективом?

Були сумніви: Ніна, Олександр і я – літератори з досвідом, а як напишуть ті, у кого його набагато менше?

Я – голова обласного літературного об'єднання «Степ» ім. Віктора Погрібного, що на Кіровоградщині. Наша літературна студія – творча лабораторія, де ми застосовуємо різні форми роботи: написати сонет за першим рядком, перекласти вірш, створити казку або дитячу п'єсу. Я впевнена, що для людини, яка відчуває Слово, немає неможливого. Бо суть творчості – це те, що маєш донести, а яким чином – віршами, прозою, – це вже деталі, форма.

І ось я запропонувала всім сюжет. Він не обмежував нікого, але давав напрямок: молодий лікар приїхав на роботу в містечко після медінституту. Неодружений. Гарний. Без шкідливих звичок. І жінки, які його оточували, захвилювалися. Після низки невдалих стосунків і знайомств, він,

звичайно, знайде свою єдину, але про це все потрібно написати!

Чи важко розповісти любовну історію? Ні!, адже це те, чим займається кожний літератор!

Я розраховувала на кілька варіантів розвитку подій:

- 1) «степівчани» відмовляться;
- 2) спробують і почнуть фантазувати – активізувати свою уяву, і, якщо і не напишуть, це буде гарною вправою;
- 3) напишуть, хто як зможе, але в кожного, щонайменше, буде своє оповідання, яке згодом, можливо, буде надруковане;
- 4) ми все зможемо.

Засідання літстудії відбуваються у читальному залі обласної бібліотеки ім. Дмитра Чижевського, і всі відвідувачі та бібліотекарі стали свідками початку гри. Поставилися до неї (як потім визнали) скептично: що можна написати великим колгоспом? Що це Полевина пропонує?!

Але наші літератори загорілися, навіть ті, хто вважав себе виключно поетами. Одним реченням я виклала суть епізоду, написала на папірці, загорнула – і всі ці маленькі шматочки паперу поклали в чийсь шапку, а мої золоті «степівчани» тягли жереб! Не відмовився ніхто, навіть пропозицій забракло, і мені додаткові завдання довелося вигадувати на місці. Я довго не вагалася. Написала на аркушику: «будь-яка історія, що трапилася з головним героєм», і поклала його до інших.

Він дістався Максимові Липкану, на якого, за задумом, мав бути схожий головний герой, щоб не треба було кожному вигадувати зовнішність. І назвали ми головного героя теж Максимом.

Було весело! Усі розійшлися в піднесеному настрої. Я майже фізично відчувала, як у голові кожного клубочаться образи й спогади, бо, як правило, їх висмикують з особистого досвіду...

На наступному засіданні кожний прочитав своє оповідання. Вони були дуже різні – трагічні, ліричні, з елементами іронії, еротики, навіть містичні. Ми подивилися одне на одного: як це все вилести в одне ціле? Щоб утворилося мозаїчне панно без швів.

– Це неможливо, – сказали мені бібліотекарі...

Я зробила так: кожне оповідання, як цеглину, встановила в сюжет не дуже щільно, а всі порожні місця «залила бетоном» – додала описи, узгодила імена, події, підправила образи. Потім – відшліфувала.

І вийшла чудова повість – «Сороки далекого села»!

Коли її разом з іншими нашими творами, написаними у співавторстві, ми видали єдиною книжкою, ніхто не здогадався, де чий уривок, де та

межа, коли одна оповідка переходить до іншої. А дев'ять прізвищ на обкладинці – незрозуміла витівка тієї ж Ольги Полевіної...

Ось така довга передмова до книжки, про яку я хотіла розповісти. Але без цього читач не зможе досягнути її унікальності.

Після такого вдалого експерименту вирішила запропонувати гру іншим письменникам, але вже з усієї України і не лише.

Умова: канікули в селі. До діда й баби приїхали діти і онуки. Дійові особи ретельно перераховані – вік, ім'я, хто чий родич.

У письменників необмежена свобода – написати історію, що трапилася влітку в селі (чи десь ще) із будь-яким героєм віком від 6 до 60 років.

Гадаю, мало хто міг передбачити, що це буде. Може, тематична збірка...

І ось 10 авторів з нашого краю (Олександр Архангельський, Ніна Даниленко, Тетяна Микитась, Людмила Олександрук, Ольга Полевина, Галина Суржок, Олена Трибуцька, Наталія Фесенко, Надія Чичкан, Ольга Стрижеусь, яка зараз перебуває у Нідерландах) та 10 письменників з інших міст (Еліна Заржицька і Олена Швець-Васіна, м. Дніпро; Євген Безус, м. Верхньодніпровськ, Юрій Ключ, м. Апостолове та Олена Федіна, м. Кам'янське, Дніпропетровська обл.; Любов Купцова, м. Одеса; Віра Марущак, м. Миколаїв; Віталія Савченко, м. Івано-Франківськ; Марія Солтис-Смирнова, м. Вараш, Рівненська обл.; Світлана Талан, Луганщина-Львівщина) почали писати й надсилати мені оповідання. Проілюструвала книжку Катерина Хаджирадева, а Анна Іванова зробила свій варіант обкладинки.

Почали писати ще восени 2021 р., але війна порушила наші плани, тож повернулися ми до них лише за рік.

Я вдячна всім співавторам – нашим новим друзям, які погодилися на цю інтелектуальну авантюру! Я вдячна письменниці Еліні Заржицькій, яка долучила до проекту авторів з різних куточків України. Твори були різні, як камінці на березі моря, і кожний неповторний.

Але ж їх 20! Як скласти сюжет, щоб там була драматургія: зав'язка, кульмінація, кода? Щоб там було дійство, а не набір оповідань на єдину спільну тему. Щоб читалося, як написане однією рукою. Щоб була інтрига, розвиток подій? Майже всі писали від першої особи. Як це узгодити між собою?

А все просто: повість теж пишеться від першої особи – найстаршого онука, якому вже 16 років. Він іще дитя, якому цікаві дитячі пригоди, і вже достатньо дорослий, щоб оцінити ситуацію і розповісти про неї.

А те, що тексти писані різними авторами, різний стиль письма, спитаєте ви? Жодних проблем! Розповіді від першої особи різних героїв мають відрізнитися!

Мовою персонажу малюємо образ. Як з'єднати усе це? Просто. Голова родини – дідусь Сашко – іронічний оповідач, тонкий психолог із пронизливим поглядом, людина інтелектуальна. Він виховав своїх дітей, і тепер черга за онуками.

Літними вечорами під великим горіхом, що посадив ще прадід на честь свого сина – нашого діда, – збирається вся родина. І кожний чекає черги, щоб розповісти всім свою історію, – розповісти «літературно», як вимагає вигадник-дід...

Ось так я збудувала сюжет. Але ж він не має бути низкою розповідей! Тому між оповідками завжди щось відбувається – тут і зараз. І саме це – сюжет, а розповіді персонажів – як мереживний додаток до дійства. Тому між кожним оповіданням є маленьке – моє. А іноді – і не маленьке, якщо складно пристосувати два інших оповідання. Знову той самий принцип – цеглин і цементу, який поглинає їх і згладжує гострі кути...

Саме цього мені хотілося – спробувати, чи зможу я об'єднати, розчинити і виліпити єдине ціле.

Два вечори я складала повість. Потім два тижні три коректори вичитували її...

Кожному оповіданню дала назву – маленькі розділи, острівці серед океану подій. У тексті вони без авторства, щоб не перебивати течію сюжету, а в змісті названий кожний автор, звідки він, на якій сторінці його оповідання.

Судячи з коментарів, ми це зробили! Повість цікава. Вона унікальна.

Ось такий «Горіх...» ми виростили! Двадцять співавторів! Ми з вами створили диво – веселе мирне літо серед зими, серед війни, як подарунок дітям і дорослим. Книжка існує в електронному вигляді на сайті Дніпропетровської обласної бібліотеки для молоді ім. М. Светлова (<https://dobm.dp.ua/ebooks/tayemnytsya-starogogoriha/>), а в паперовому – надрукована серед лютнево-березневих дощів 2023 року, під виття сирен, із вірою, що воно таки настане, мирне літо...

Ольга ПОЛЕВИНА, голова Кіровоградського обласного літературного об'єднання «Степ» ім. Віктора Погрібного

Презентація книги «Таємниці старого горіха»: <https://youtu.be/jueupsDw7ik>.

ЗАСНОВНИК ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» – ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ» ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Редакційна колегія:

В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА,
Ю.М. МОГИЛА, М.І. РОМАНЕНКО,
В.Г. СЕРЕДНЯ, В.В. СИЧЕНКО, Л.О. ШАПРАН

Редактор, фотокор, дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:

gdjerele.jimdofree.com

Свідоцтво про реєстрацію
ДП № 2244-982ПП від 24.01.2019.

Формат А3.

Адреса редакції:
49006, Дніпро, вул. Володимира
Антоновича, 70, Дніпровська
академія неперервної освіти.
Тел. 0952303947, 732-48-48.

E-mail: GDjerele@ukr.net